

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Інститут соціальних наук
кафедра культурології та менеджменту соціокультурної діяльності

ЗАТВЕРДЖЕНО
Проректор з навчальної роботи,
проф. Гаврилюк О. В. 18.09 2013р.
[Signature]

ЕСТЕТИКА ТА ФІЛОСОФІЯ МИСТЕЦТВА

РОБОЧА ПРОГРАМА
нормативної навчальної дисципліни

підготовки бакалавра
галузі знань 0201 Культура
напряму 6.020101 Культурологія

*Передатверджено на засіданні
кафедри протоколом № 2 від 08.09.13*

[Signature]

Луцьк - 2013

Робоча програма навчальної дисципліни "ЕСТЕТИКА ТА ФІЛОСОФІЯ МИСТЕЦТВА" для студентів напрямку підготовки 6.020101 Культурологія, галузь знань 0201 Культура
"У" - травень, 2013 р. - 16 с.

Розробники: Головей Вікторія Юріївна, кандидат історичних наук, доцент кафедри культурології та менеджменту соціокультурної діяльності

Стелюх Наталія Миколаївна, кандидат філософських наук, доцент кафедри культурології та менеджменту соціокультурної діяльності

Рецензент: Арцишевський Роман Антонович, доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії та релігієзнавства

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри культурології та менеджменту соціокультурної діяльності
Затверджено на засіданні кафедри культурології та менеджменту соціокультурної діяльності протоколом № 11 від 21.05.2013 р.

Завідувач кафедри _____ (проф. Давидюк В.Ф.)
(підпис)

Робоча програма навчальної дисципліни

схвалена науково-методичною комісією Інституту соціальних наук

Затверджено протоколом № 1 від 22.09.16 р.
протокол № 7 від 29.05.2016 р.

Голова науково-методичної комісії інституту _____ (проф. Кондратик Л.Й.)
(підпис)

Робоча програма навчальної дисципліни

схвалена науково-методичною радою університету

протокол № 1 від 19.09.2016 р.

20/13

Стелюх Н.Н.
(Підпис: Наталія)

Вступ

Програма навчальної дисципліни “Естетика та філософія мистецтва” складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра напряму 6.020101 “Культурологія”

Предметом вивчення навчальної дисципліни є чуттєве ставлення людини до дійсності (сприйняття, переживання, оцінювання), а також закономірності художньо-образного відображення світу.

Міждисциплінарні зв'язки: вивчення даного курсу передбачає використання знань, набутих з таких навчальних дисциплін як філософія, культурологія, історія естетичної думки, історико-культурологічні та мистецтвознавчі дисципліни, тощо.

Програма навчальної дисципліни складається з таких **змістових модулів**:

1. Естетичне відношення людини до світу як об'єкт філософської рефлексії.
2. Філософсько-естетичний аналіз мистецтва та художньої творчості.

1. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		Денна форма навчання
Кількість кредитів: 3	Галузь знань: 0201 Культура	Нормативна дисципліна
	Напрямок підготовки: 6.020101 Культурологія	
Модулів: 3	Освітньо-кваліфікаційний рівень : бакалавр	Рік підготовки: 4
Змістових модулів: 2		Семестр: 7-8
ІНДЗ є		Лекції: 38 год.
Загальна кількість годин: 108		Практичні (семінари): 36 год.
Тижневих годин (для денної форми навчання):		Самостійна робота: 16 год.
аудиторних 2,4 год., самостійної роботи 0,5 год., індивідуальної роботи 0,5 год.		Індивідуальна робота: 18 год.
		Форма контролю: <u>залік</u>

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. **Метою** викладання навчальної дисципліни “Естетика та філософія мистецтва” є формування естетично розвиненої особистості, яка опанувала основи естетичної теорії та практики, засвоїла критерії естетичної оцінки соціальної дійсності та мистецтва, має розвинутий естетичний смак та потребу в художньо-естетичних цінностях.

2.2. Основні **завдання** вивчення дисципліни “Естетика та філософія мистецтва”: висвітлення основних напрямків становлення естетичної теорії та практики; вивчення категоріального апарату естетики; філософський аналіз діалектики історичного розвитку мистецтва і специфіки його образно-символічної мови.

2.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати :

- історичні етапи становлення естетичної проблематики;
- формальні та змістовні особливості естетичних теорій;
- провідні філософсько-естетичні концепції мистецтва та художньої творчості;
- особливості сучасних підходів до розвитку естетичної проблематики.

вміти:

- володіти понятійним апаратом естетики;
- розуміти семантику художніх образів, адекватно сприймати їх естетичні якості;
- визначати особливості концептуальної репрезентації в сучасних мистецтвах;
- володіти доступними навичками естетичної оцінки та художньо-естетичної комунікації .

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 108 годин / 3 кредити ECTS.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Естетичне відношення людини до світу як об'єкт філософської рефлексії.

Тема 1. Сутність естетичного. Предмет та завдання курсу.

Поняття естетичного: етимологія та семантика. Естетичне як духовно-чуттєве. Специфіка естетичного осягнення світу. Виразальні потенції естетичного. Онтологічний та аксеологічний виміри естетичного. Естетична сфера та її межі. Багатоаспектність естетичної активності людини. Проблемне поле естетики. Предмет та завдання курсу. Естетика в системі гуманітарного знання та в структурі міжпредметних зв'язків.

Тема 2. Історичне становлення естетики як філософської науки.

Генеza та історичний розвиток естетичної проблематики в межах космології, натурфілософії, онтології, теології, художньої практики (античність, Середньовіччя, Відродження). Естетична теорія як органічна складова філософських концепцій Нового часу. Становлення естетики як філософської дисципліни. Модифікації предмету естетики та диференціація естетичних концепцій у новітню епоху. Класична і посткласична естетика. Естетична проблематика у філософії постмодерну.

Тема 3. Естетична діяльність та її форми.

Предметно-практична діяльність і розвиток творчих здібностей людини. Творчий потенціал людської праці. Естетичний аспект формотворення. Форма як єдність внутрішнього і зовнішнього. Впорядкованість, довершеність та досконалість форми як естетичні якості. Єдність утилітарного та естетичного в ранніх формах культури. Естетичний компонент ремісничої праці. Творча і репродуктивна функції в сучасному виробництві. Дизайн як різновид естетичної діяльності у виробничій сфері. Людська особистість як естетичний феномен. Естетичний зміст тілесності. Ерос і Танатос. Індивідуальний стиль і мода. Естетичні форми суспільного зв'язку (свято, ритуал, етикет, обряд, літургія, маніфестація, карнавал). Природа в структурі естетичної діяльності. Естетична діяльність і мистецтво.

Тема 4. Структура естетичної свідомості.

Естетичне як рідова ознака людини. Аналіз факторів, які визначають розвиток естетичної свідомості. Структурні компоненти естетичної свідомості. Специфіка естетичних емоцій та

почуттів. Естетичний смак: діалектика об'єктивного і суб'єктивного. Проблема естетичного ідеалу. Діалектичний характер протиріччя між ідеалом і дійсністю. Ідеал як духовний орієнтир, що опосередковує естетичне ставлення людини до світу. Естетичні погляди та теорії (канонічний, нормативний та загальнотеоретичний рівні).

Тема 5. Основні естетичні категорії.

Поняття «естетична категорія» та його специфіка. Смысловое поле естетичного досвіду людини. Естетичні категорії як духовні моделі естетичної практики. Принципи систематизації естетичних категорій. «Естетичне» як метакатегорія естетики. Категорія “прекрасне” та “краса”. Історична та соціо-культурна обумовленість концепцій прекрасного. Теорія абсолютної краси у Платона. Арістотель про критерії прекрасного. Прекрасне як духовно-моральнісне в епоху Середньовіччя. Суб'єктивізація уявлень про красу в епоху Нового часу. Ідеї інфернальної краси у романтиків. Прекрасне та потворне. Естетизація потворного у новітній культурі. Піднесене та низьке. Категорії «трагічне» і «комічне». Різновиди комічного: гумор, сатира, сарказм, іронія, гротеск.

Тема 6. Естетика як метатеорія мистецтва.

Співвіднесення понять естетичне та художнє. Мистецтво як естетичний феномен. Методологічні основи аналізу мистецтва. Специфіка естетичного підходу до вивчення мистецтва. Відображувальна сутність мистецтва. Категорія мімесису. Поняття вираження, зображення, репрезентації. Художній образ і естетичні перетворення в мистецтві. Образ як синтез ідеального смислу і знаково-предметної форми. Художність як родова ознака мистецтва та як міра естетичної досконалості твору. Діалектика змісту і форми художнього твору. Метафора, символ, алегорія як художні засоби естетичної виразності.

Тема 7. Мистецтво і суспільство.

Мистецтво в структурі людської життєдіяльності. Непрямий характер зв'язку художнього і соціального. Соціальні фактори розвитку художньої культури. Вплив мистецтва на соціальні процеси. Мистецтво і політика. Проблема творчої свободи. Свобода і несвобода в мистецтві. Природа соціальних функцій мистецтва та їх історична динаміка. Поліфункціональність мистецтва. Проблема сприйняття мистецтва. Об'єктивні та суб'єктивні передумови зміни ціннісних орієнтирів у соціальному сприйнятті мистецтва.

Тема 8. Мистецтво в системі культури.

Структура духовної культури і місце в ній мистецтва. Культуротворчий потенціал художньої творчості. Мистецтво як репрезентація світовідношення та символічний код культури. залежність мистецтва від пануючої картини світу, типу та характеру культури. Актуальний вид мистецтва в історії культури. Мистецтво і ціннісні форми свідомості. Нередукованість художнього змісту. Мистецтво і мораль. Принцип калокагатії. Мистецтво і наука. Прогностична функція мистецтва. Проблема взаємозв'язку мистецтва і релігії. Специфіка культового мистецтва. Мистецтво і філософія.

Тема 9. Метафізика мистецтва: основні етапи філософського осмислення.

Проблеми сутності мистецтва в класичній філософії.
Природа мистецтва в неоплатонізмі та християнському богослів'ї Середньовіччя.
Метафізика мистецтва в ідеалістичних системах Нового Часу.
Проблеми онтологічності мистецтва в філософських концепціях кінця XIX- першої половини XX ст.
Специфіка герменевтичного і структуралістичного аналізу мистецтва.

Тема 10. Семіотика мистецтва.

Семіотика як універсальна теорія знаків і знакових систем. Знакові аспекти художнього тексту і художнього сприйняття. Різновиди класифікації знаків. Предметне, смислове та експресивне значення знаку. Проблема неадекватності знакового вираження.. протистояння автора і художньої мови. Художній образ як система предметних значень і смислів. Знакова структура художнього тексту як система художніх висловлювант. Співвідношення плану змісту і плану вираження. Семіотика вербальних мистецтв. Принципи семіотичного аналізу творів образотворчого мистецтва.

Тема 11. Діалектика мистецтва.

Рушійні сили і закономірності розвитку мистецтва в просторі і часі. Принципи діахронічного і синхронічного розвитку художньої культури. процеси диференціації та інтеграції різновидів художньої творчості. Поняття художньо-історичного циклу. Теорія художнього стилю. Історичні стилі мистецтва. видові та жанрові модифікації мистецтва. Діалектика етнічного, національного і загальнолюдського в мистецтві. Історичні закономірності художнього розвитку. Діалектика традиції і новації в мистецтві. Проблема періодизації розвитку мистецтва.

Тема 12. Мистецтво і творча діяльність.

Творчість як філософсько-естетична категорія. Роль усвідомлених і неусвідомлених мотивів творчості. Пережмвання і його творче відтворення. Специфіка творчого процесу в мистецтві. Філософсько-психологічні концепції художньої творчості (З. Фройд, К-Г. Юнг, Л. Виготський). Фактори становлення і розвитку художніх здібностей. Поняття творча обдарованість, талант і художня геніальність. Роль творчої уяви, фантазії, інтуїції. Діалектика раціонального та ірраціонального у творчому процесі. Художня творчість як теургія (В. Соловйов, М. Бердяєв).

4. Структура навчальної дисципліни

Табл. 2.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	Усього	у тому числі					
		Лек.	Практ. (Семін.)	Лаб.	Інд.	Сам. роб.	Контр. роб.
1	2	3	4	5	6	7	8
Змістовий модуль 1. Естетичне відношення людини до світу як об'єкт філософської рефлексії.							
Тема 1. Сутність естетичного. Предмет та завдання курсу.		2	2				
Тема 2. Історичне становлення естетики як філософської науки.		2	2				
Тема 3. Естетична діяльність та її форми.		2	2				
Тема 4. Структура естетичної свідомості.		2	2				
Тема 5. Основні естетичні категорії.		8	6				
Разом за змістовим модулем 1		16	14				
Змістовий модуль 2. Філософсько-естетичний аналіз мистецтва та художньої творчості.							
Тема 6. Естетика як метатеорія мистецтва.		4	2				
Тема 7. Мистецтво і суспільство. Особливості соціальних функцій мистецтва.		4	4				
Тема 8. Мистецтво в системі культури.		2	4				

Тема 9. Онтологія та герменевтика мистецтва.		4	4				
Тема 10. Діалектика мистецтва. Проблема рушійних сил і закономірностей його розвитку.		4	4				
Тема 11. Семіотика мистецтва: знакові аспекти художнього тексту і художнього сприйняття.		2	2				
Тема 12. Художня творчість як об'єкт філософсько-естетичного аналізу.		2	2				
Разом за змістовим модулем 2		22	22				
Усього годин		38	36		18	16	

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Сутність естетичного. Предмет та завдання курсу 1. Поняття естетичного: етимологія та семантика. Естетичне як духовно-чуттєве. 2. Специфіка естетичного осягнення світу. 3. Онтологічний та аксеологічний виміри естетичного. 4. Естетична сфера та її межі. Естетика і філософія мистецтва: спільне і відмінне.	2
2	Історичне становлення естетики як філософської науки. 1. Становлення естетичної проблематики в епоху античності. 2. Естетичні погляди Середньовіччя і Ренесансу. 3. Естетична теорія як органічна складова філософських концепцій Нового часу. 4. Модифікації предмету естетики у новітню епоху.	2
3	Естетична діяльність та її форми 1. Творчий потенціал людської праці. Дизайн як організація естетичної діяльності у виробництві. 2. Людська особистість як естетичний феномен. Індивідуальний стиль і мода. 3. Естетичні форми суспільного зв'язку (свято, ритуал, етикет, обряд, літургія, маніфестація, карнавал). 4. Природа в структурі естетичної діяльності. 5. Естетична діяльність і мистецтво.	2
4	. Структура естетичної свідомості 1. Естетичне почуття. 2. Естетичний смак: діалектика індивідуального і всезагального. 3. Проблема естетичного ідеалу. 4. Естетичні погляди та теорії.	2
5	Основні естетичні категорії 1. Естетичні категорії як духовні моделі естетичної практики. 2. “Естетичне” як метакатегорія естетики. 3. Категорія “мімесісу” (наслідування). Міметична трактовка сутності мистецтва.	6

	<p>4. Категорія прекрасного: історія питання та специфіка сучасного підходу.</p> <p>5. Прекрасне і потворне.</p> <p>6. Піднесене як естетична категорія.</p> <p>7. Трагічне. Історична динаміка втілення трагічного в мистецтві.</p> <p>8. Комічне. Сутність та основні форми комічного.</p>	
6	<p>Філософські проблеми теорії мистецтва</p> <p>1. Методологічні основи аналізу мистецтва. Естетичне і художнє.</p> <p>2. Художній образ і естетичні перетворення в мистецтві. Метафора. Символ. Алгоритм.</p> <p>3. Діалектика змісту і форми художнього твору.</p> <p>4. Ритм, простір і час в мистецтві.</p>	2
7	<p>Мистецтво і суспільство</p> <p>1. Мистецтво в структурі людської життєдіяльності.</p> <p>2. Свобода і детермінізм в мистецтві. Проблема автономії естетичних цінностей.</p> <p>3. Історична динаміка соціальних функцій мистецтва.</p> <p>4. Етнічне, національне, загальнолюдське в мистецтві.</p>	4
8	<p>Мистецтво в системі культури</p> <p>1. Специфіка художньо-естетичної діяльності в контексті розвитку духовної культури.</p> <p>2. Проблема взаємозв'язку мистецтва і релігії.</p> <p>3. Мистецтво і філософія : діалектика художнього і філософського освоєння дійсності.</p> <p>4. Мистецтво і мораль.</p> <p>5. Мистецтво і наука, прогностична функція художньої творчості.</p>	4
9	<p>Метафізика мистецтва</p> <p>1. Який зміст ми вкладаємо в поняття “метафізика мистецтва”?</p> <p>2. Проблеми онтології мистецтва: основні етапи філософського осмислення:</p> <p>а) природа мистецтва в неоплатонізмі та християнському богослов'ї Середньовіччя;</p> <p>б) метафізика мистецтва в ідеалістичних системах Нового Часу;</p> <p>в) в ірраціоналістичних філософських концепціях кінця XIX – початку XX ст.;</p> <p>г) онтологія мистецтва М. Хайдеггера як антитеза ідеалістичній метафізиці.</p>	2
10	<p>Діалектика мистецтва: проблема рушійних сил і закономірностей розвитку</p> <p>1. Проблеми рушійних сил і закономірностей розвитку мистецтва в просторі і часі.</p> <p>2. Видова та жанрова специфіка мистецтв.</p> <p>3. Теорія художнього стилю.</p>	2
11	<p>Герменевтика мистецтва</p> <p>1. Специфіка герменевтичного аналізу мистецтва.</p> <p>2. Художній текст і художній витвір як форми буття мистецтва.</p> <p>3. Герменевтичні проблеми розуміння та інтерпретації художнього твору.</p>	4
12	<p>Семіотика мистецтва: знакові аспекти художнього тексту і художнього сприйняття</p> <p>1. Семіотика як універсальна теорія знаків і знакових систем.</p>	2

	2. Особливості семіотики вербальних мистецтв. 3. Семіотика візуальних мистецтв.	
13	Художня творчість як об'єкт естетичного аналізу 1. Специфіка творчого процесу в мистецтві. 2. Митець і творчий процес. Фактори становлення і розвитку художніх здібностей людини. 3. Талант і художня геніальність.	2
	Разом	36

6. Самостійна робота

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Проаналізувати відмінності між класичною і посткласичною естетикою.	2
2	Проаналізувати антиномію суджень смаку за роботою І.Канта «Критика здатності судження».	2
3	Проаналізувати естетичні погляди Ф.Ніцше на сутність трагічного за роботою “Народження трагедії з духу музики”.	2
4	Опрацювати вказані у списку літератури фрагменти текстів Ортегі-і-Гассета “Навала мас” та «Дегуманізація мистецтва» і знайти відповіді на питання: – характеристика “масової людини”; – історичні фактори, які зумовили “навалу мас”; – які негативні наслідки навали мас для розвитку суспільства і мистецтва? у чому проявляється “дегуманізація” мистецтва?	2
5	Визначити особливості філософського конструювання мистецтва за роботою Ф. Шеллінга “Філософія мистецтва”.	2
6	Охарактеризувати специфіку семіотичного дослідження образотворчого мистецтва (на прикладі семіотичного аналізу абстрактних композицій В. Кандінського).	2
7	Проаналізувати семіотичний аспект наскельного живопису епохи палеоліту (за працею Розина В.М. «Семиотические исследования». – М., 2001, с. 58-69).	2
8	Розкрити специфіку психоаналітичної концепції художньої творчості.	2
	Разом	16

7.Індивідуальні завдання

Програмою курсу передбачається обов'язкове індивідуальне науково-дослідне завдання, яке виконується на основі засвоєння певного змістовного модулю або змісту навчального курсу в цілому. Основна мета такого завдання полягає у систематизації, закріпленні, поглибленні теоретичних знань із курсу та застосування їх при вирішенні конкретних дослідницьких задач. Автор має продемонструвати рівень своєї фахової кваліфікації, ерудиції, а також володіння методикою та методологією культурологічного дослідження. Виконання завдання покликані сприяти підвищенню рівня інтелектуальної та дослідницької культури, більш глибокому осмисленню найістотніших проблем розвитку сучасної медіакультури, засвоєнню необхідних форм та методів науково-практичної діяльності, розвитку творчого мислення.

Завдання пропонуються у формі написання творчої роботи (есе), яка має вирізнятися, з одного боку, концептуальним характером, а з другого, – самобутнім авторським підходом до теми. Передусім, на високу оцінку може претендувати робота, яка містить власний погляд на розглядувану проблему, відзначається логічністю і переконливістю аргументації, конкретними прикладами з історії культури, зв'язком із сучасними культурними реаліями.

Робота повинна містити план, обґрунтування вибору теми, концептуальні висновки і список використаної літератури. Орієнтовний обсяг такої роботи – 10 - 15 сторінок.

ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА ТВОРЧИХ РОБІТ – ЕСЕ

1. Поняття естетичного: етимологія та семантика.
2. Онтологічний та аксеологічний виміри естетичного.
3. Співвідношення естетики і філософії мистецтва (спільне і відмінне).
4. Естетична концепція Г. Гегеля.
5. Філософія мистецтва Шеллінга.
6. Специфіка естетичних емоцій та почуттів.
7. Естетичний смак. Антиномії смаку за роботою І. Канта «Критика здатності судження».
8. Проблема естетичного ідеалу.
9. Дизайн як різновид естетичної діяльності у виробничій сфері.
10. Людська особистість як естетичний феномен.
11. Естетичний зміст тілесності.
12. Індивідуальний стиль і мода.
13. Естетичні форми суспільного зв'язку (свято, ритуал, етикет, обряд, літургія, маніфестація, карнавал).
14. Природа в структурі естетичної діяльності.
15. Естетичні категорії як духовні моделі естетичної практики.
16. «Естетичне» як метакатегорія естетики.
17. Категорія «мімезису». Міметична природа мистецтва.
18. Категорія «катарсису»: історія філософського осмислення.
19. Розвиток уявлень про категорію прекрасного у філософській думці.
20. Сучасний підхід до розуміння категорії прекрасного.
21. Теорія абсолютної краси у Платона.
22. Ідеї інферальної краси у романтиків.
23. Піднесене як естетична категорія.
24. Історична динаміка втілення трагічного в мистецтві.
25. Сутність та основні форми комічного.
26. Мистецтво і культура: суперечливий характер їх взаємозв'язку.
27. Проблема поліфункціональності мистецтва.
28. Історична зумовленість соціальних функцій мистецтва.
29. Проблема автономії естетичних цінностей.
30. Специфіка художньо-естетичної діяльності в контексті розвитку духовної культури.
31. Проблеми взаємозв'язку мистецтва і релігії.
32. Мистецтво і філософія: діалектика художнього і філософського освоєння дійсності.
33. Мистецтво і мораль.
34. Мистецтво і наука. Прогностична функція художньої творчості.
35. Поняття і сутність метафізики мистецтва.
36. Природа мистецтва у філософії неоплатонізму та християнському богослов'ї Середньовіччя.
37. Метафізика мистецтва в ідеалістичних системах Нового Часу.
38. Проблеми онтології та метафізики мистецтва в ірраціоналістичних філософських концепціях кінця ХІХ – початку ХХ ст.
39. Онтологія мистецтва М. Хайдеггера як антитеза ідеалістичній метафізиці.
40. Проблеми онтології мистецтва в сучасній герменевтиці.
41. Специфіка герменевтичного і структуролістичного аналізу мистецтва.
42. Проблеми розуміння та інтерпретації художнього витвору.
43. Семіотична естетика Ролана Барта.
44. Семіотика вербальних мистецтв.
45. Семіотика візуальних мистецтв.

46. Типологія історичних стилів мистецтва.

8. Методи навчання: евристичний, пошуковий, дослідницький, методи аналізу, порівняння і співставлення, узагальнення, проблемного викладу; дискусійні методи .

9. Форма підсумкового контролю успішності навчання – залік

10. Методи та засоби діагностики успішності навчання.

Поточний контроль здійснюється за такими напрямками:

- контроль за систематичністю та активністю роботи на семінарських заняттях;
- контроль за виконанням завдань для самостійного опрацювання поза рамками аудиторних занять;
- контроль за рівнем засвоєння та творчого опрацювання у вигляді контрольних завдань;
- контроль за виконанням індивідуального навчально-дослідного завдання для самостійного опрацювання поза рамками аудиторних занять.

Модульний контроль здійснюється у формі написання контрольних робіт.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Таблиця 3

Поточний контроль (макс = 40 балів)		Модуль 2	Модульний контроль (макс = 60 балів)		Загальна кількість балів
Модуль 1			Модуль 3		
Змістовий модуль 1 (7 занять)	Змістовий модуль 2 (11 занять)	ІНДЗ	МКР 1	МКР 2	
14	22	4	30	30	100

**Максимальна кількість балів,
яку може отримати студент за види навчальних робіт:**

Семінарські заняття - (за роботу на одному занятті – 2 бали; у тому числі – відповідь на питання – 1,5 бали, доповнення – 0,5 бала) – 36 балів;
модульна контрольна робота №1 – 30 балів;
модульна контрольна робота №2 – 30 балів
індивідуальне навчально-дослідне завдання – 4 бали;

Критерії оцінювання:

Семінарських занять:

- змістовність, глибина висвітлення проблеми;

- логічна послідовність викладу матеріалу;
- підкріплення викладу конкретними прикладами;
- власна точка зору на проблему;
- засвоєння категоріального апарату;
- опрацювання джерел з теми заняття;
- вміння зробити висновки, узагальнення;
- активна участь в обговоренні та дискусіях.

Самостійної та індивідуальної роботи (проблемні завдання, реферати, творчі роботи, індивідуальні науково-дослідні завдання):

- поглиблене вивчення джерел,
- опрацювання категоріального апарату;
- актуальність та складність обраної проблеми;
- змістовність, глибина розкриття теми;
- творчий підхід, самостійність мислення;
- опрацювання літератури: кількісні і якісні параметри.

- Шкала оцінювання:

- 90-100 балів – відмінно;
- 75-89 балів – добре;
- 60-74 бали – задовільно;
- 1-59 балів – незадовільно.

Переведення підсумкових семестрових оцінок, які виражені у балах за багатобальною шкалою, в оцінки за національною шкалою та шкалою ECTS здійснюється відповідно до цієї таблиці:

Шкала оцінювання (національна та ECTS)

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи (проекту), практики	для заліку
90 – 100	A	Відмінно	Зараховано
82 – 89	B	Добре	
75 – 81	C		
67 -74	D		
60 – 66	E	Задовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)
1 – 59	Fx	Незадовільно	

12. Список джерел

1. Античные мыслители об искусстве. - М., 1967.
2. Банфи А. Философия искусства./ А. Банфи – М.,1989. – С. 29-31.
3. Барт Р. Избранные работы. Семиотика. Поэтика./ Р.Барт – М., 1989. – С. 246-252, 424-461, 558-566.
4. Барт Р. Лингвистика текста / Р.Барт // Новое в зарубежной лингвистике. – Вып 8. – с.75-93.
5. Безклубенко С.Д. Грани творческого метода./ С.Д.Безклубенко – К., 1986. – Розд. 1,2.

6. Бергер Л.Г. Пространственный образ мира в структуре художественного стиля/ С.Г. Бергер // Вопросы философии. – 1994. - №4. - С.114-128.
7. Берядев Н. Смысл творчества./ Н. Берядев – М.,1989.
8. Білодід Ю.М., Поліщук О.П. Основи дизайну./ Ю.М. Білодід, О.П. Поліщук – К., 2004.
9. Борев Ю. Эстетика / Ю. Борев Ю. -М.,1988. – С.121-135.
10. Бычков В.В. Эстетика Отцов Церкви./ В.В. Бычков – М.,1995. – С.26-55, 222-251.
11. Вельфлин Г. Основные понятия истории искусств: проблема эволюции стиля в новом искусстве / Г. Вельфлин –СПб, 1994.
13. Виппер Б.Р. Введение в историческое изучение искусства./ Б.Р. Виппер – М., 1985.
14. Габричевский А.Г. Пространство и время / А.Г. Габричевский // Вопросы философии – 1994. – № 3. – С.134-147.
15. Гадамер Г.-Г. Актуальність прекрасного/ Г.-Г. Гадамер // Гадамер Г.-Г. Герменевтика і поетика. – К., 2001. – С. 86 – 89.
16. Гадамер Г.-Г. Мистецтво і наслідування/ Г.-Г. Гадамер // Гадамер Г.-Г. Герменевтика і поетика. – К., 2001. – С. 16-27.
17. Гачев Г. Жизнь художественного создания / Г. Гачев – М., 1972.
18. Гачев Г. Национальные образы мира./ Г. Гачев – М., 1994.
19. Гегель Г.-В.-Ф. Лекции по эстетике. / Г.-В.-Ф. Гегель. - В 4 т. –Т.1. – М., 1972.
20. Гилберт К.Э., Кун Г. История эстетики./ К. Э. Гилберт , Г.Кун – СПб., 2000.
21. Гольдентрихт С.С. О природе эстетического творчества./ С.С. Гольдентрихт – М., 1977.
22. Доценко А.С. Проблема стиля в эстетике и искусствознании./ А.С. Доценко – М.,1983.
23. Эстетика / під ред. В.І.Панченко, Л.Т.Левчук - К., 2004.
24. Эстетика / під ред Л.Т.Левчук – К.,1997.
25. Иванов В.П. Человеческая деятельность – познание – искусство./ В.П. Иванов – К., 1977.
26. Ильенков Э.В. О специфике искусства. Об эстетической природе фантазии / Э.В. Ильенков // Искусство: Избранные работы разных лет. – М., 1984. – С.213-277.
27. Искусство в мире духовной культуры. – К., 1985.
28. Искусство в системе культуры. – Л, 1987. (Статті Кагана М.С. і Казіна А.Л.)
29. Искусство и творческая деятельность. – К.,1979.
30. Искусство: современные творческие процессы. – М, 1993.
31. История эстетики в памятниках и документах. – М., 1962. – Т.1,3.
32. История эстетики в памятниках и документах. В 5 томах. – М., 1962-1965.
33. Каган М. Морфология искусства./ М. Каган – Л., 1972.
34. Каган М. Эстетика как философская наука/ М. Каган. – СПб., 2000.
35. Казин А.Л. Художественный образ как явление культуры/ А.Л. Казин // Вопросы философии. – 2002. – № 3.
36. Канарский А.С. Категории эстетики как ступени развития искусства и эстетической практики/ А.С. Канарский // Этика и эстетика. – К., 1990, № 33.
37. Канарский А.С. Диалектика эстетического процесса./ А.С. Канарский – К., 1972.
38. Кандинский В. Точка и линия на плоскости. / В. Кандинский – СПб., 2006. – 74-100.
39. Кант И. Критика способности суждения / И. Кант // Кант И. Соч. в 6 т. – Т.5 – М.,1966. – С.240-288, 250-360 (розділи «Аналітика прекрасного» та «Аналітика піднесеного»).
40. Кривцун О.А. Социология искусства/ О.А. Кривцун // Кривцун О.А. Эстетика. – М., 1998. –С. 203-240.
41. Кругликов В.А. Искусство как феномен духовной культуры./ В.А. Кругликов – М., 1977.
42. Крутоус В.П. Категория прекрасного и эстетический идеал./ В.П. Крутоус – М.,1985. – С.78-103.
43. Кучерюк Д.Ю. Эстетика праці./ Д.Ю. Кучерюк – К., 1984.
44. Левчук Л.Г. Психологический анализ и художественное творчество/ Л.Т. Левчук. - К., 1980.

45. Левчук Л.Т. Західноєвропейська естетика ХХ століття./ Л.Т. Левчук. – К., 1997.
46. Лосев А.Ф. История античной эстетики./ А.Ф. Лосев – М., 1974.
47. Лосев А.Ф. Проблема символа и реалистическое искусство./ А.Ф. Лосев – М., 1995. – Розділи 1 - 2.
48. Лосев А.Ф. Теория художественного стиля./ А.Ф. Лосев – М., 1993.
49. Лосев А.Ф. Форма. Стил. – Выражение./ А.Ф. Лосев – М., 1995.
50. Лосев А.Ф., Шестаков В.П. История эстетических категорий./ А.Ф. Лосев – М., 1966.
51. Любимова Т.Б. Трагическое как эстетическая категория./ Т.Б. Любимова – М., 1985.
52. Мазаев А.И. Праздник как социально-художественное явление./ А.И. Мазаев – М., 1998.
53. Мазепа В.І. Художня творчість як пізнання./ В.І. Мазепа – К., 1974.
54. Малахов В.А. Искусство и человеческое мироотношение./ В.А. Малахов – К., 1988.
55. Мейлах Б.С. Философия искусства / Б.С. Мейлах // Художественное творчество: вопросы комплексного изучения. – Л., 1983.
56. Митина В.А. Сквозь призму знака: знаки в искусстве./ В.А. Митина – К., 1996.
57. Михалев В.П. Видовая специфика и синтез искусств. / В.П. Михалев – К., 1984.
58. Мукаржовский Я. Исследования по эстетике и теории искусства. / Я. Мукаржовский – М., 1995.
59. Ницше Ф. Рождение трагедии из духа музыки/ Ф. Ницше // Соч. в 2 т. – Т.1. – С. 47-157.
60. Ноосфера и художественное творчество. – М., 1991.
61. Ортега-и-Гассет Х. Восстание масс/ Х. Ортега-и-Гассет // Ортега-и-Гассет Х. Эстетика. Философия культуры. – М., 1991.– С. 309-327.
62. Ортега-и-Гассет Х. Дегуманизация искусства/ Х. Ортега-и-Гассет // Ортега-и-Гассет Х. Эстетика. Философия культуры. – М., 1991. – С.218-259.
63. Панченко В.І. Мистецтво в системі культури./ В.І. Панченко – К., 2001.
64. Плотин. «Эннеады»./ Плотин – К., 1995. – С.16-24, 191-209.
65. Потебня А.А. Эстетика и поэтика слова./ А.А. Потебня – К., 1985.
66. Ритм, пространство и время в литературе и искусстве./ – Л., 1974.
67. Розин В.М. Семиотические исследования./ В.М. Розин – М., 2001. – С. 58-69.
68. Розова Л.Н. Культурологический подход к изучению искусства./ Л.Н. Розова – Л., 1984.
69. Рубцов Н.Н. Символ в искусстве и жизни./ Н.Н. Рубцов – М., 1991. – С. 34-44.
70. Семиотика и искусствометрия. – М., 1972.
71. Семиотика: антология переводов. – М., 1983.
72. Силичев Д.А. Семиотика и искусство: анализ западных концепций. / Д.А. Силичев – М., 1991.
73. Собуцкий М. Рождение деструктивной диалектики / М.Р. Собуцкий // Новый круг. – 1992.- № 2. – С.74-80.
74. Сурио Э. Искусство и философия/ Э. Сурио // Вопросы философии. – 1994. - № 7/8. – С.104-118.
75. Татаркевич В. “История шести понятий”/ В. Татаркевич. – К., 2001.
76. Угринович Д.М. Искусство и религия./ Д.М. Угринович – М., 1982.
77. Хайдеггер М. Время и бытие./ М. Хайдеггер – М., 1993. – С.302-326.
78. Хайдеггер М. Исток художественного творения / М. Хайдеггер // Зарубежная эстетика и теория литературы. ХІХ-ХХ вв. – М., 1987. – С.264-312.
79. Хамитов Н. Освобождение от обыденности./ Н. Хамитов – К., 1995.
80. Холмянский Л.М., Щипачев О.С. Дизайн./ Л.М. Холмянский, Щипачев О.С. – К., 1992.
81. Храпченко М.Б. Природа эстетического знака / М.Б. Храпченко // Семиотика и художественное творчество. – М., 1977. – С. 7-14.
82. Шеллинг Ф. Философия искусства / Ф. Шеллинг – М., 1966.

83. Шопенгауэр А. Основные идеи эстетики / А. Шопенгауэр // Избранные произведения. – М., 1992. – С.413-475.
84. Шульга Р.П. Искусство в мире обыденного сознания./ Р.П. Шульга – К., 1993.
85. Эстетика немецких романтиков.- М., 1987.
86. Юнг К.Г. Об отношении аналитической психологии к поэтико-художес-твенному творчеству/ К.Г. Юнг // Соч. в 19 т. – Т.15. – М., 1992. – С. 93-120.
87. Яковлев Е.Г. Искусство и мировые религии./ Е.Г. Яковлев – М., 1977.

1.